

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: OHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1870

TELEFON: OHelsea 3-3878

NO. 300. — STEV. 300.

NEW YORK, MONDAY, DECEMBER 24, 1934. — PONEDELJEK, 24. DECEMBRA 1934

VOLUME XLII. — LETNIK XLII

MADŽARSKA KLJUBUJE SKLEPU LIGE NARODOV

NAVZLIC ODLOČNI ZAPOVEDI NISO MADŽARSKO OBLASTI KAZNOVALE TERORISTOV

Madžari se skušajo s propagando glede izgnancev izogniti obveznosti, ki jo imajo napram Ligi narodov. — Princ Pavel in kralj Peter sta strogo zastražena. — Nadaljni umor bi imel za posledico vojno. — Jugoslovanska meja je močno zastražena.

BEOGRAD, Jugoslavija, 23. decembra. — Madžarski propagandi se je pretekli teden zopet posrečilo, da je dvignila mnogo prahu glede izgnancev iz Jugoslavije. S tem je zakrila vse ono, kar je bilo določeno v Zenevi, namreč, da je bila obdolžena skrivne na umoru kralja Aleksandra in ji je bilo naročeno, da stori vse, da so zločinci kaznovani.

Sedanja madžarska kampanja ima namen odvrti svetovno pozornost od dejstva, da Madžarska ni zaprla Gustava Perčeca in drugih vodilnih teroristov, ki so bili prav gotovo v deželi pred umorom in po umoru in da bi bilo pozabljeno Ligino naročilo Madžarski, da kaznuje uradnike, ki so krivi saj toliko, da so trpeli hrvatske teroriste na ogrskih tleh.

Splošni izgon Madžarov iz Jugoslavije ni bil ob pravem času in je bil velik mednarodni politični pogršek. Ta izgon je bilo delo ministrskega predsednika Uzunoviča, ki je s tem samo hotel škodovati Jeftiču v Zenevi. Navzlic temu, da je Jeftič iz Zeneve ponovno brzojavno prosil, da vlada preneha z izgonom Madžarov, se Uzunovič ni zmenil za njegove prošnje.

Res, da jugoslovanske oblasti niso postopale posebno prijazno z izgnanci, vendar pa je na drugi strani tudi res, da so madžarski propagandisti celo stvar zelo pretiravali. Izgon pa je bil na odredbo princa Pavla naenkrat ustavljen.

Madžarska je pretekli teden dvignila glasen krik zaradi sto izgnancev. Toda preiskava je dognala, da so bili ti izgnanci dvojne vrste in sicer: 1. izgnanci, ki so se po izgonu z madžarskimi obmejnimi potnimi listi zopet vrnili v Jugoslavijo in 2. taki, ki so že prejeli obvestilo, da morajo zapustiti Jugoslavijo, pa je bil pozneje izgon preklican, pa so navzlic temu prostovoljno odpotovali iz Jugoslavije, ker so bili mnenja, da bodo imeli na Ogrskem boljše življenske prilike.

Kdor je videl brezkončni sprevod kmetov, ki so prihajali h kraljevi krsti in brezštevilne vence svežih cvetic na prostoru, kjer je ležalo kraljevo truplo 12 ur v Zagrebu še dolgo potem, ko je bil kralj že položen k večnemu počitku, ta je videl bridkost, ki še sedaj stiska srca vseh Jugoslovanov, ker jim je bil umorjen kralj, ki jim je uresničil tisočletne sanje o zedinjenju troimenega naroda in ki je to činstvo branil proti sovražnostim Madžarske in Italije.

Vsak Jugoslovan se zaveda, da sta Madžarska in Italija trpeli v svojih mejah hrvatske in macedonske teroriste in da sta ti dve deželi krivi marseillskega umora.

Ker je bila obdolžba proti Italiji opuščena zaradi zblizovalnih pogajanj med Francijo in Italijo, se je vsa jeza obrnila na Madžarsko. In ta jeza je tem večja, ker se hoče Madžarska izogniti odločitvi in naročilu Lige narodov.

Se en umor bi brezpogojno imel za posledico vojno, ki je bila po umoru kralja Aleksandra komaj odvrnjena. Velika nevarnost za nov umor še vedno obstoji, kajti neki nevtralni viri zatrjujejo, da se zopet kuje zarota v inozemstvu. Vsled tega sta zelo zastražena princ Pavel in kralj Peter, kakor tudi general Pera Živkovič, ministrski predsednik Jeftič in drugi.

Rusko vojaštvo je vpadlo v državo Mančukuo

JAPONSKA BO ODPOVEDALA POGODBO

Japonski poslanik je prejel obvestilo za odpoved mornariške pogodbe. — Washington se ne razburja.

Washington, D. C., 23. dec. Japonski poslanik Saito je prejel iz Tokio obvestilo, da je Japonska zavrgla washingtonsko pogodbo.

Poslanik Saito bo izročitev obvestila državnemu tajniku odložil za nekaj časa in najbrže čez Božič.

Obenem pa bo Japonska objavila svojo izjavo in pojasnilo, s katerim bo branila svoje stališče ter bo zavračala vsako bojaželjno namero. Japonska bo ponovno zahtevala enakost.

Diplomatični krogi so z veliko napetostjo čakali na japonsko noto, ker so se hoteli prepričati, ako je Japonska v resnici in nepreklicno zaprla vrata za omejitev vojne mornarice.

Da washingtonska vlada ne bi povisala težkoc, bo celo zavedo mirno obravnavala ter bo potrpežljivo čakala, kaj prinese bodočnost. Vendar pa se zaveda, da bi samo čudež mogel odvrti tekmo v oboroževanju na morju.

Po zanesljivih poročilih iz Tokio pa je državni departement prepričan, da se je zvezda japonskih militaristov, ki so dosegli, da je Japonska zavrgla mornariško pogodbo, pričela nagibati k zatonu.

Diplomati so uverjeni, da bo čez nekaj mesecev ali čez eno leto prišla na Japonskem zmernejša vlada in tedaj bo Japonska pripravljena pristopiti k pogodbi, ki bo omejila bojno mornarico.

Državni departement za sedaj ne bo ničesar ukrenil in ni ti ne izdeluje načrta za mornariško konferenco leta 1935, ki jo določa washingtonska pogodba.

Japonska odpoved pa tudi oživlja stari prepir med Francijo in Italijo glede moči vojne mornarice. Ker je Japonska odpovedala pogodbo, jo bo sedaj tudi Francija, ker noče biti še dalje vezana po sedanji pogodbi, ki omejuje njeno mornarico.

Jugoslovanski vojniki strogo stražijo mejo, da ne bi kak fanatičen Srb prekorščil meje v namenu, da umori kakega madžarskega ali italijanskega visokega uradnika.

Drug umor, ne pa deportacije, je največja nevarnost za svetovni mir. Ako Madžarska prinese neovrgljiv dokaz, da se je popolnoma ločila od terorizma, s tem da izroči hrvatske teroriste in kaznuje svoje krive uradnike, bo odstranila veliko nevarnost in bo s tem obenem storila največjo uslugo svojim rojakom, ki žive v Jugoslaviji.

Zastran postavnega praznika "Božičnega dne" ne izide jutri "Glas Naroda". Prihodnja številka izide v sredo, 26. decembra.

Uprava.

BOJ PROTI ZLOČINCEM

Governer je sklical 1000 državnih pravdnikov šerifov in policijskih načelnikov. — Premejnene bodo postave.

Springfield, Ill., 23. dec. — Narasčajočee javno ogorčenje nad zločinskimi položajem dežele je napotilo governerja H. Hornerja, da je povabil 1000 državnih pravdnikov, šerifov, policijskih načelnikov in županov na zločinsko konferenco, ki se prične 5. januarja.

Governer Horner tudi prazgledu generalnega pravdnika Cummingsa, ki je v Washington sklical konferenco, ki je razpravljala o sredstvih, s katerimi bi bilo mogoče zatreti zločinstvo. Illinois je tedaj prva država v uniji, da je sklicala svojo državno konferenco za pobijanje zločinstva.

Ker se bo illinojska legislatura sestala dva dni po pričetku konference, je skoro gotovo, da bo konference naprosila legislaturo, da premeni postave tako, da bo mogoče sodišče, ne pa porota, kakor do sedaj postaviti kršilec postave na zatožni klopi.

Governer Horner tudi pravi, da bo konference razpravljala o trgovini z omamljivimi sredstvi. Horner bo pripravil, da so državne postave tako izpremenjene, da more dati država vso svojo pomoč zvezni vladi v pobijanju zločinstva.

TROCKI SE SKRIVA

Pariz, Francija, 23. dec. — Bivši komunistični voditelj Leon Trocki, ki živi v Franciji v izgnanstvu, se je pričel skrivati, ker prihajajo iz Moskve vesti, da bo diktator Stalin zahteval njegovo izročitev.

Nekaj časa je živel v vili Barbizon, sedaj pa francoske oblasti nočejo izdati, kje se nahaja.

FRANCIJA DELA ZA SPORAZUM

Zeli doseči splošno jamščino med evropskimi državami. — Pojska je največja ovira.

Pariz, Francija, 23. dec. — Malokdaj je francoska vlada položila na mednarodno diplomatično mizo svoje karte tako odkrito, kakor tekom preteklega tedna.

Enega in istega dne sta ministrski predsednik Pierre-Etienne Flandin in zunanji minister Pierre Laval v senatu jasno in natančno povedala, kaj želi Francija glede samoobrambe in glede mednarodne jamščine. V teh dveh govorih je bilo nekaj zelo značilnih točk.

"Vojna se nikdar ne izplača in se bo še manj izplačala kot kdaj", je rekel Flandin, ko je zahteval dodatnih 80 milijonov frankov za obrambo dežele. "Zelimo samo odvrti vojno. Če pa hočemo to doseči, moramo postaviti močan ščit, da branimo svojo deželo pred tujo nevarnostjo".

Ob istem času pa je Laval v senatu razvil svoj obsežni načrt za mednarodno pogodbo, ki bo vključevala vso kontinentalno Evropo od Rusije pa do Pirenej. Prepričan je glede Rusije. Pričuje tudi, da se bodo baltičske države pridružile. Mala antanta se je izrazila v prilog take pogodbe.

Laval je s prepričevalnimi besedami vabil Italijo. Pri tem pa je smatral za potrebno, da je zagotovil svojim prijateljem Male antante in posebno Jugoslaviji, da nove vezi z Italijo ne bodo pomenile oslabiljenih starih vezi med Francijo in Malo antanto. Vsaka dežela bo obdržala svoje prijatelje, ko bodo vsi narodi združeni v višji pogodbi kot pa je prijateljstvo, ker si bodo medsebojno obljubili jamstvo za varnost.

Prepričati je treba še Poljsko in Nemčijo in prvi odgovor Nemčije na Lavalov govor je bil ugoden. Poljski je bilo popolnoma pojasnjeno, kaj želi Francija. Njen odgovor bo odvisen od Nemčije in tukaj je vsa težkoča. In nemški uradni odgovor bo odvisen od francoskega odgovora glede nemške zahteve po enakosti v orožju.

Francija bo najbrže takoj po saarskem plebiscitu še enkrat poslala Nemčiji svoje povabilo, ako je ne bo Nemčija prehitela in se bo sama ponudila, da pristopi k pogodbi, toda pod pogojem, da ji je priznana pravica do oborožitve, katero sama smatra za potrebno.

Teško bo prepričati vse one, ki mislijo, da bo versailleski mir ostal vedno v veljavi, da je ta čas potekel, ko je v Nemčiji nastopil Hitler in da je najboljše, da se skušajo sporazumeti. Pred vsem je potrebna dobra volja in iskrenost onstran Rene.

SOVJETI SKUŠAJO PREPREČITI NEPOTREBNO PRELIVANJE KRVI

TOKIO, Japonska, 23. decembra. — Japonska Rengo časnikarska agentura poroča iz Harbina, da skušajo sovjetske oblasti preprečiti prelivanje krvi, ko je ruska infanterija iz Sibirije vdrla v Mančukuo.

ZINOVJEVI PRISTAŠI BODO IZGNANI

Oblasti nimajo dovolj dokazov, da bi mogle osumljenca postaviti pred sodišče. — Pravi morilec še vedno čaka sodbe.

Moskva, Rusija, 23. dec. — Komisarijat za notranje zadeve je naznanil, da se med 15 aretiranimi člani Zinovjeve protisovjetske skupine nahajata tudi Gregorij Zinovjev in Lev Kamenev. Vsi so obdolženi, da so v zvezi z umorom Sergeja Kirova.

Posebni svet komisarijata za notranje zadeve bo razpravljalo o tem, da bosta Zinovjev in Kamenev s petimi drugimi svojimi tovariši izgnana iz Rusije. Proti njim pa do sedaj še ni dovolj dokazov, da bi jih bilo mogoče postaviti pred sodišče.

Pravi Kirov morilec, Leonid Nikolajev, še vedno čaka na sodbo. Med tem časom pa so bili že usmrteni 103 teroristi in samo 17 aretiranih je ušlo smrtni obsodbi.

Josip Stalin bo najbrže sam predsedoval sodišču, ko pride ta na zatožni klopi Zinovjev in Kamenev. Stalin bo tudi naprosil francosko vlado, da izžene Leona Trockega, katerega dolži Stalin, da je izdelal načrt za umor Kirova.

DOHODKI OD OPOJNIH PLJAC

Washington, D. C., 21. dec. Zakladniški departement je naznanil, da je prvo leto po odpravi prohibicije sprejel na davkih na pivo in žganje po \$1,000,000 na dan.

KRST ITALIJANSKE PRINCESE

Napolj, Italija, 23. decembra. — Hčerko prestolonaslednika princa Humberta in princeze Marije Jose je krstil kardinal Ascalesi v prisotnosti 1400 članov kraljeve družine in pohavljenih dostojanstvenikov. Mala princesa je bila krščena na ime Marija Pije.

"SLOVAN" NA RADIO.

Slovensko pevsko društvo "Slovan" v New Yorku bo pello v četrtek ob 7.30 na radio postaji WBNX (1350 kle) božične in narodne pesmi.

Rusi so prekoračili mejo pri Tungningu, toda mančukunanski vojniki so jih takoj obkolili.

Poročilo pravi, da so sovjetske oblasti naprosile mančukunsko vlado, da dovoli ruskim vojakom, da se umaknejo s svojim orožjem ter so predlagale mirno poravnavo zadeve. Mančukunaska vlada razmotriva sedaj ta ruski predlog.

Japonski zunanji urad o tem nima nikakega oficijelnega poročila ter ne verjame Rengo agenturi. Znano pa je, da so nedavno ruski kmetje prišli v Mančukuo blizu Tungninga.

Poročilo Rengo agenture pravi, da so ruski vojniki, ki so vdrl v Mančukuo, pričeli postavljati vojaško opremo. V čem obstoji ta oprema, Rengo poročilo ne omenja, kakor tudi ne pove, koliko ruskih vojakov je prekoračilo mančukunsko mejo.

DR. MAČEK V SVOBODI

Zagreb, Jugoslavija, 23. decembra. — Na izrečno željo princa Pavla in ministrskega predsednika Jeftiča, je bil danes izpuščen iz ječe dr. Vladimir Maček, voditelj bivše hrvatske kmečke stranke. V ječi je preživel poldrugo leto.

Ko se je peljal po zagrebških ulicah, mu je prebivalstvo navdušeno nazdravljalo.

MEDNARODNA ARMADA V V SAARU

Saarbrücken, 23. decembra. Tuje armade so zopet zasedle nemško ozemlje. Bojne zastave štirih držav so zaplapolale nad premoega bogatim ozemljem, ko so Anglija, Italija, Holandska in Švedska poslale svoje vojake, ki bodo v imenu Lige narodov skrbeli, da se bo plebiscit 13. januarja mirno vršil.

S prihodom tujega vojaštva pa se je tudi pričelo premlrje, katero je razglasila komisija Lige narodov, da bodo prebivalci Posaarja mirno obhajali Božič.

Tuji vojniki, katerih je 3000, so prekoračili nemško mejo z dovoljenjem nemške vlade.

BOJ MED TIGROMA

Rim, Italija, 23. decembra. Danes se je na nekem tukajšnjem trgu doigralo nekaj, kar močno spominja na cirkuške predstave stapega Rima. Dva mogočna cirkuška tigra, ki sta se nahajala v skupni kletki, sta se spopadla in se začela mesariti. Treba je bilo pozvati karabinerje, da so zverji ustrelili.

"Glas Naroda"

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

For sale by subscription: Za New York za celo leto \$7.00, Za pol leta \$3.50, Za inozemstvo za celo leto \$7.00, Za pol leta \$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenimi nedeljami in prazniki.

Dopolni bres podpis in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovollno pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prostoma, da se nam tudi prejšnje bivališče namani, da hitreje ujedemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 3-3878

PREPREČENO LINČANJE

Prejšnji teden se je na ameriškem jugu v državi Tennessee zgodilo nekaj nenavadnega.

Oblast je prepovedala, da ni ljudska drhal linčala za morca.

Linčanja so značilna za ameriški Jug.

V tamkajšnjih belcih je vkoreninjeno sovraštvo namram zamorecem. Nihče ne bo trdil, da je zamorsko prebivalstvo brez najmanjše izjeme korektno in uzorno. Kakor med belci so tudi med zamorci izjeme. Toda te izjeme med zamorci je beli človek vajen strašno kaznovati.

Kaznuje jih po nepisani postavi, ki se ji pravi linčanje.

Dvainsvajsetletni zamorec Harris je posilil štirinajsetletno hčerko belega farmerja. Oblast ga je prijela in ga postavila pred sodišče. Ponokod na ameriškem Jugu je za tak zločin določena najhujša kazen — smrt. Toda po postavi naj bo izvršilec smrtno obsodbe rabelj, ne pa ljudska drhal.

Ni dosti manjkalo pa bi se pred par dnevi ponovilo, kar se dogaja že dolga desetletja. Tdla oblast je bila na svojem mestu.

Ko je začela drhal pretirati proti sodniškemu posloju, so namerili miličarji proti nji strojne puške. Nekaj strelcev je padlo in nekaj vročekrvnežev je bilo zadetih.

Zdi se, da se pričinja konec takoimenovane "ljudske justice", ki je sodila divjaško in brezobzirno ter obsodila več nedolžnih nego krivih.

Linčanj je čedalje manj. Leta 1910 je bilo v južnih državah linčanih 105 zamorcev. To je bilo v tem stoletju rekočno število. Leta 1919, torej po svetovni vojni, jih je bilo linčanih 74. Število je padalo in slednjic padlo na 26.

Dogodek zadnjega tdnna so dokazali, da skušajo oblasti tudi črnu zamorec pravico, do katere je upravičen sleherni državljan; pravico, da je procesiran in tla se brani proti obtožbi, ki je dvignjena proti njemu.

Pri tem se ne vpraša, če je zamorec ali belec umoril ali posilil žensko.

Vsak zločinec naj bo kaznovan, toda kaznuje naj ga oblast, ki je zato določena in postavljena — ne pa podivjana in razbrzdana drhal.

Dopisi.

Pittsburgh, Pa.

Členjeno uredništvo Glas Naroda prosim, da mi dovoli malo prostora.

Dostikrat vzamem časopis v roke in vidim dopise od vseh strani, iz Pittsburgha se pa malokdaj kdo oglasi.

Kar se tiče, delavskih razmer, so se vedno slabe. Tolažili so nas, da ko se jesen prične, bomo vsi zaposleni. Jesen je že šla, pa zaposlenih je bilo le malo. Potem so nas tolažili, da ko se zima prične, da bomo vsi delali. Zima je že predurmi, dela pa ni nobenega. Jaz sem srečen, ker sem pečlar in imam dosti dela doma. Moram kuhati in peči in hišo pometati. Imam pet pečlarjev na stanovanju. Štirje so mesarji, eden je pa čevljar. Vsi smo še mladi in živi vdovec.

Neki pečlar piše iz Canade, da jih ima precej veliko številna na stanovanju in da se nobena ženska ne upa k njim. Mi smo pa toliko srečni, da nas prav rade obiščejo. Mlade vdovice nam štruklje in potice pečejo, dekleta nam pa krasno zapojejo.

Tukaj v pittsburski naselbini imamo slovensko cerkev na 57. cesti in nismo od maja meseca imeli slovenskega župnika ter nismo slišali besede božje v slovenski, ampak le v angleščini. Pittsburska mladina ima raje angleškega župnika, kakor slovenskega. Zda smo pa dobili dobrega župnika Rev. Matija Kebeta.

Želim vsem pečlarjem širom Amerike in Canade vesele božične praznike in srečno novo leto in se priporočam Petru Zgagi.

Pečlar.

Moon Run, Pa.

Ker mi zadnjega decembra poteče naročnina, vam tukaj pošljem Money Order za šest dolarjev. Brez Glasa Naroda bi nikakor ne mogla biti. To mi je najljubši list, ker v njem čitam toliko zanimivega.

Najbolj mi seveda ugajajo dopisi iz Poljske doline, ki jih piše J. Batič. Kako tudi ne, saj sem vendar Poljanca. Že trideset let sem naročena na vaš list in bom do smrti.

Vesele praznike in srečno novo leto!

Frances Žust.

Naši v Ameriki

ROJAKE PROSIMO, NAJ NAM NAKRATKO N A DOPISNICI SPOBUČE SLOVENSKE NOVICE IZ NASELBINE.

Po daljši boleznii je preminula v Pleasantview sanatoriju v Lorainu, O. dobro poznana rojakinja Antonia Svet, v starosti 47 let. Dolgo vrsto let sta s soprogom vodila grocerijsko trgovino v Lorainu. Pokojnica je prišla v Lorain pred 35 leti ter se je ves čas nahajala tamkaj.

Anton Zidanšek iz Sharon, Pa. je imel 9. decembra, ko se je vračal z društvene seje, spet nesrečo. Noga mu je spodrsnila na snegu in ledu in padel je ter si nalomil kost v rami in komolcu. Nahaja se v bolnišnici Sharon Bull Hospital.

PAIN-EXPELLER Zoper vse bolečine mišic zahtevajte svetovnoslavni ANCHOR PAIN-EXPELLER Pain-Expeller vedno prečene bolečine KILLS PAIN

KAKO SE ZAŽIGAJO PARLAMENTI

Čitatelji se bodo še spominjali, da je takoj, ko so v Nemčiji prišli na oblast narodni socialisti, naenkrat zgorel nemški državni zbor. Nemške oblasti so takoj zaprle nekega nizozemskega komunisto Van der Luebbeja ter ga privleklo pred sodišče. V zapornu so mu dajali mamila, da je vedno blede in napravil vtis zmedenega človeka, ki se ničesar več ne more spomniti. Nazadnje so ga obsodili na smrt in ga zares tudi ubili.

Sedaj je prišlo na dan pismo, ki ga je sestavil eden najvišjih voditeljev narodnega socializma samega, Ernst, ki je bil tajinstveno ubit dne 30. junija pri tistem pokolju, ki nam je še vsem v spominu, ko so padli Roehm, general Schleicher, katoliški voditelji in veliko drugih (Hitler je priznal 77 usmrtitev!) Ernst opisuje, kako je on sam zažgal državni zbor in sicer po sklepu, storjenem na konferenci, kjer sta sedela tudi general Goering in sedanji propagandni minister Goebbels, Ernst pripoveduje, kako si je vodstvo stranke belilo gleve, da bi dobilo povod, da udari po komunistih. Najprvo da so sklenili, da uprizorijo sami atentat na Hitlerja ter za to obdolžijo komuniste in jih za tem strejo. Goering je na to predlagal, naj "komunisti" zažgejo predsednikovo palačo, ali da naj kakšen "komunist" vrže bombo v notranje ministrstvo. Toda tudi to so odklonili. Slednjič je prodril predlog Goebbelsa, naj se zažge državni zbor. To je bilo sprejeto in Ernst je dobil nalogo, naj to izvede. K sreči se je pojavil v Berlinu siromašni nizozemski komunist van der Luebbe, ki so ga takoj poiskali, ter mu vtepli v glavo, naj zažge parlament.

Ernst sam pa in njegovi pomočniki so šli po podzemeljskem hodniku iz Goeringove palače v državni zbor, ki so ga obšli s petrolejem ter nastavili samovžigalne snovi. Luebbeja pa so istočasno porinili skozi okno, da se je nahajal v palači, ko je požar izbruhnil pol ure potem, ko so Ernst in njegovi pomočniki po predzemskega hodnika izginili nazaj h Goeringu. Palača je zgorela. Luebbeja so seveda isti ljudje, ki so ga prej porinili skozi okno, aretirali, vlad pa je s silovito pestjo udarila po komunistični in socialistični organizaciji, češ, da hoče streti pokrete, ki požigajo parlamente. Luebbeja so pa naposled po procesu, ki ga še nismo pozabili in kjer je Goeringu predla slaba, umorili. No in 30. junija letos je bilo treba spraviti s sveta še Ernesta in njegove pomočnike, ki so za prave povzročitelje te krvave komedije vedeli. Ernst je bil s svojimi

adjutantoma ubit v noči 30. VI. na povelje pruskega ministra Goeringa.

To je treba odkrito povedati bravcem, ne z namenom, da bi ščevali proti komurkoli, ampak, da jih opozorimo na strahotna nemoralna sredstva, ki se jih sodobni fizičmi, pa naj bodo nemški, italijanski, ruski ali katerikoli, poslužujejo, da se obdrže na oblasti, da strahujejo ljudstvo in mu jemljejo vsako svobodo. Fašizem je uvedel v našo dobo moralo tolovajev, pred katero človeka trese groza. Laž, obrekovanje, podlost, neznačajnost, izdajstvo, to so vsakdanja orodja, ki se jih fašizmi hladnokrvno poslužujejo, da se uveljavljajo. Revolver, nož, požigalna baklja, to so za nje le mačkine solze. Človeško življenje je ovira, ki se je znebiš za palico, da svoj cilj dosežeš. Tako delajo fašiz-

BLAZNIKOVE Pratique

za leto 1935 IMAMO V ZALOGI Cena 25c s poštino vred.

"Glas Naroda" 216 West 18th Street New York, N. Y.

mi. Nič jim ni več sveto, ne božji, ne naravni zakon. Dobro, fašizmov bodo v zgodovini imenovali kulturo tolovajev in zločincev. In prav bodo imeli.

Iz Jugoslavije.

Grozen zločin v Slavonski Požegi.

Iz Slavonske Požege poročajo 6. decembra:

V bližnji vasi Salki se je pred dvema dnevoma na pravoslavni praznik izvršil strašen zločin, ki je razburil vse prebivalstvo. Popolne sta potrkala na vrata župnišča tamkajšnjega pravoslavnega duhovnika 60-letnega Spiridona Spasića, dva brata Branko in Jane Ivančević. Gospodinja ju je spustila v župnijsko pisarno, kjer sta izrazila željo, da bi na vsak način rada govorila z župnikom. Pravoslavnega župnika ob tem času ni bilo doma. Vrnil se je po eni uri in potem takoj stopil k bratoma Ivančević v pisarno. Brata sta ga naprosila, naj bi jim prečital časnike, kar je župnik takoj storil in pričel čitati časopis. K mizi je tedaj priselila župnikova gospodinja Jelena Safirović, ki je imela v naročju dveletno vnukinjo Dušanko Vranešević. Gostoljubni pravoslavni župnik je oba brata pridržal tudi na večerji in se z njima razgovarjal, ne sluteč, da pripravljata umor. Sredi razgovora sta oba brata hipoma potegnila izpod sukenj dve ostri sekiri in pobila najprej 60-letnega pravoslavnega župnika, potem gospodinjo Jeleno Safirović in dveletno vnukinjo Dušanko Vranešević. Razbojnika sta na vsak način nameravala oropati župnijsko blagajno. V trenutku, ko sta razbojnika pobila dveletno Dušanko, se je vrnila v župnišče služkinja župnišča. Razbojnika sta se takoj pognala za njo. Posrečilo pa se ji je pobeigniti v sosednjo sobo, katero je zakle-

nila. Skočila je skozi okno na cesto in klicala vaščane na pomoč. Razbojnika sta jo zasledovala in jo hotela pobiti, da bi spravila s sveta pričo, ki ju je dobro poznala. Na begu je eden izmed razbojnikov udaril služkinjo samo enkrat s sekiro, gotove smrti pa so jo rešili vaščani, ki so na njene klice prihiteli na pomoč. Služkinja je nato vaščanom povedala imena morilcev. Orožniki so brata Ivančeviće prijeli in oba sta tudi že priznala svoj zločin.

Nesrečna ljubosumnost.

Petronije Milovanović se je s svojo ženo Milenijo pred daljšim časom iz vasi Ratarjev preselila v Paraćin. Petronije in Milenija sta živela prve čase zelo složno, toda ko se je Milenija začela oblačiti nekam skrbneje in se se pomalem tudi lišpati, je Petronije postal ljubosumen. Tako je vse bolj pogostoma začel prihajati do sporov v hiši in se tembolj, ko bogastva ni bilo v njej in je bilo treba varčevati na vseh koncih in krajih. V hiši je bilo torej marsikdaj krika in vika in sosedje so se že privadili tem preprirom v Petronijevi hiši. Toda onega jutra pa je bil Milenijin vrisk tako grozen, da je vse sosedstvo planilo pokoneu in pohitelo gledat, kaj se je zgodilo. Pa so našli Milenijo vso v krvi na tleh na dvorišču, v hiši pa Petronija, ki je pil neko tekočino, pa nato omahnil na tla. Petronije je v svoji ljubosumnosti zadal svoji ženi, ko je še spala dva silna udarca z nožem. Milenija pa ni bila mrtva, temveč je zbrala vse svoje moči in kričala na pomoč pobeignila iz hiše. Petronije pa je nato popil že pripravljeno raztopino kamene sode. Oba imata hude poškodbe in so ju prepeljali v čuprijsko bolnišnico.

Velika nevarnost za posestvo trapistov v Banjaluki.

Zaradi tektonskega gibanja velikega hriba je že dolgo časa v nevarnosti posestvo trapistov pri Banjaluki. Na pomočju hriba pod samostanom so se že pred tremi leti pojavile prve razpoke, pozneje pa je plaz poškodoval tudi zidove električne centrale. Uprava samostana je že nekajkrat pozvala strokovnjake, ki so priporočali in izvedli že razne varnostne naprave. Električna centrala je bila precej časa na varnem, sedaj pa jo spet ogrožajo novi pomiki zemlje. Neki strokovnjaki iz Nemčije so priporočali kot najboljšo obrambo zgradbo posebnega zidu, kar bi stalo nekaj milijonov.

Peter Zgaga

Dve ribniški: Šel je nekdo od "fureža", in je bil zgubil kašnato klobaso na obeh krajih zašpiljeno. Mimo me je šel potem nek Ribničan, zagledal klobaso in se je grozno prestrašil, da si skoro mimo nje domov ni upal. Napravil je velik ovinek, prišel srečno mimo nje in potem divje udrl v Ribnico, kjer je vse tržane spravil na noge.

— Joj, ljudje božji, velika nesreča se nam bliža! — upil je dirjaje po trgu: — Strašna zverina gre proti Ribnici, ki ima zadaj in spredaj roge.

Nato so se začeli Ribničanje zbirati oboroženi z vilami, sekirami, puškami in vsakovrstnim orožjem in junško gredo nad zverino, da odvrnejo še o praven času nesrečo od sebe in trga.

Kmalu jo ugledajo. Zdalj nastavijo puške in streljajo v njo, da je začela po vseh krajih kaša lezti iz nje.

Ko so Ribničanje to ugledali so rekli:

— Pač sreča, da smo to žival še prej umorili, predno je povrgla. Če bi se bili vsi ti mladci izlegli, bi bili vse slavni ribniški trg pokončali!

Dva Ribničana sta v gozdu drva cepila. Prvi ugleda lepo veverico na veji se zibati in ne pomišlja se spleza na drevo, da bi jo ujel.

Verveca pa je bila urneja in je skočila na drugo drevo. Ribničan skoči za njo, a spodrsne mu, da pade na tla in si nos razbije.

Ko ga tovariš zagleda vsega krvavega okolo nosa in ust, veverice pa nikjer, razjezi se in počne ga zmerjati:

— Vrag volji ti, kaj si kar surovo požrl!

— Prijatelj, — vpraša nekdo starega sameca, — zakaj se ne zeniš, da bi vendar enkrat svojo domačijo imel? Mislim, da ti je že skrajni čas!

— Hočem ti povedati vzrok, zakaj da tako dolgo čakam in se še nisem oženil, — odgovori samec. — Deklica, katera bi bila za me, se še ni rodila, in mati, katera bi jo imela roditi, je že umrla, tedaj sprevidiš, radi česa moram do smrti samec ostati.

Gost: — To ti je vino, staviš bi vse, da je naravno vino.

Gostilničar: — Po čem to sodite, prijatelj!

Gost: — Tako je kislo, da umetno ni mogoče tako napraviti.

Zdravnik: — Kakšno bolezen je pa imel vaš mož, da je tako naglo umrl!

Zena: — I, ne vem, kaj mu je bilo. Zvečer je šel zdrav spat, zjutraj pa je mrtev vstal.

Gospodinja naj vzame 1 funt samovladanja, 1 funt potrpečljivosti, 1 funt pravičnosti, pol funta preudarka, pol funta discipline, pol funta prijaznosti in blagosti in vse to naj zmeša z enako količnostjo lastne gospodarske pripravnosti in naj vzame od te mešanice vsak dan nekoliko; kedar je sila, vsako uro, ali vsaj na tešče.

Kakšne spomenike naj se mu postavi?

O tem vprašanju so se vršile velike debate. Večina je bila za bronaste in kamenite kipe.

Občinske možje dveh ali treh občin, so se pa odločili za gradnjo bolnišnice, ubožnice in doma za revne otroke.

Odstotek je malenkosten, toda dokazuje, da se v Jugoslaviji še vedno dobe pametni ljudje.

SORODNIKA ALI PRIJATELJA V DOMOVINI NE MORETE BOLJ RAZVESELITI KOT ČE MU POŠLJETE DENARNO POSILJATEV ZA BOŽIČ Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu. V JUGOSLAVIJO Za \$ 2.50 Dln. 100 \$ 5.25 Dln. 200 \$ 7.50 Dln. 300 \$ 12.— Dln. 500 \$ 24.— Dln. 1000 \$ 47.50 Dln. 2000 V ITALIJO Za \$ 9.25 Lir 100 \$ 18.25 Lir 200 \$ 44.00 Lir 500 \$ 86.20 Lir 1000 \$ 176.— Lir 2000 \$ 263.— Lir 3000 KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMEMBI GORI ALI DOLI Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodite v dinarjih ali lirah dovoljnjemo še boljše pogoje. IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH Za izplačilo \$ 5.— morate poslati \$ 5.75 \$ 10.— " " \$ 10.50 \$ 15.— " " \$ 15.— \$ 20.— " " \$ 21.— \$ 30.— " " \$ 31.25 \$ 40.— " " \$ 41.25 \$ 50.— " " \$ 51.50 Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih. Najnuj nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino \$1.— SLOVENIC PUBLISHING COMPANY "Glas Naroda" 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Važno za potovanje. Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvarih. Vselej naše dolgoletne skušnje vam zagotovo dajo najboljše pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se svašno obrnite na nas za vsa pojasnila. Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potne liste, vizeje in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjšo stroško. Neodvisljani naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratna dovoljenja, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec. Pišite torej takoj za brezplačna navodila in smotljivo vam, da boste poceni in udobno potovali. SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU 216 West 18th Street New York, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

GAMSI

Po prvem jesenskem deževju odzveno s planin živino, nekaj dni za tem že ležejo pastirji po čerch za jareci. Hladno, megleno jesensko vreme, posledica jesenskega deževja, pa odvrne od planin tudi planince.

Ko so zaprte planinske kočice in stanovi, takrat se prične novo življenje za prave prebivalce planin. Nekaj dni po odhodu človeka je divjad še precej nezanesljiva, toda ker je le vse tiho vse dan, se divjad prične od dneva do dneva svobodnejše gibati. Dočim se je popraj pasla po planah le v ranih jutrih in zvečer, čez dan pa je po večini ležala v goščavah ali v kakšnih nedostopnih pečinah, postaja zdajci pogumnejša in upa ostati, izven prirodnega kritja po ves dan. Še počiva kar na prostih, odkritih mestih!

Gamsi, naši najbolj tipični prebivalci planin, ki so kar ustvarjeni za pečine po barvi in obliki života, se pojavijo v krajih blizu staj, kjer so jih poleti iskali zaman. Družinice ali trope, (koza-mati z enim ali dvema lanskima mladčema in letošnjim prirastkom) se sprizanjujejo med seboj in stopijo v čredo. Čredi, sestojeci iz petih šestih družin, stopi na čelo izkušena koza in jo prepelje iz zasneženega goličevja in ruševja v nižje lege, na visoko ležeče poseke in na planinske pašnike. Tu se pase čreda brezskrbno in redno, vsak dan, ves prvi in drugi jesenski mesec. Medtem pa se že spreminja na gamsih tudi obleka. Preprosto, sivorjavo, kratko dlako začne prerasčati gosta temna dlaka. Gamsi postajajo vsak dan temnejši. Preproste vitke živali postajajo od dneva do dneva impozantnejše. Čez mesec dni se je spremnila že vsa čreda v najlepšo, mogočno divjad. S širokih črnih kožuhov se čudno lepo odražajo bele lise rogljatih glav in glavice. Tako je z materami in drobižem.

Precej drugače pa življenje samecev, gamsovih kozlov. Oni navadno že v tretjem letu zapuste tropo z družino. Med letom jih vidiš redko kdaj pri družini, pač kakor večina samecev tudi drugih divjih živali.

Osamosvojeni kozli žive in lenarijo sami, včasih po dva, redko po več skupaj. Prebivajo vse leto ali v nižjih legah, v kakih skalah v gozdovih, ali pa v kakem visokem, z močnim ruševjem in zakrnjenimi mesni poraslem robu. Pasejo se zjutraj in zvečer po prodlah, v bližini svojih stalnih prebivališč, včasih hodijo na pašo v gosto zarasle poseke, čez dan pa se pasejo tudi kar po gozdovih. Za družine se ne brigajo čez leto. Tudi oni se prebarvajo v zgodnji jeseni, takrat, ko so najbolj rejni. Čim daljša jim postaja zimska dlaka, tem bolj so gamsi nemirni. Med jesenskim debeljenjem pa se prične med gamsovimi uhlji napenjati in naraščati buli podobnih narastek.

Odhod človeka s planin je zelo dobrodošel ne samo kozarji, marveč tudi kozlom, ki so od dneva do dneva bolj nemirni in začnejo hrepeneti celo po družbi, po nežnem spolu. Ko prifrče v planine prve bele drobne zvezdice in zazibljejo snežinke travice v zimski sen, takrat se navadno dvignejo samotarji. Čudno, kar naenkrat! Samotar, ki je prebil vse leto sam in je tu pa tam, od daleč gledal kozarjijo, želi razvedrila. Nekaj časa stoji na skali, kraj gošče, v kateri je imel vse leto varno zavetje. Ogloduje in prišuškuje. Drugega pač ni slišati kakor enolično čivkanje drobnih sinic, ki obirajo sivi mah na bukvah in malhate brade na tankih vejicah mecesnov. Med stikanjem za črviči in zalego mrčesja neprestano čivkajo in šeebečejo. Naposled se gamsi le odloči in odide. Pot ga vodi skozi gozd, mimo razdejanih trsov, čez planino, v goličevje, kamor se je že napotila vsa kozarjija. Pod planino je še jesen, na planini se začne sneg, v vrhovih pa že kraljuje prava debela zima. — Takoj nad planino najde gamsi pregažen sneg in ostra gaz mu pove, da je pred njim že tekmeec, morda celo znanec z lanske svatovščine.

Čim višje gre, tem debelejša postaja snežna odeja, ki je mehka kakor nežni, beli ovčji kožušček. Ko pride do skale, se vzpne na njo in si ogleda oko-

lico. To je v tistih lepah, pozno jesenskih večerih, ko je nad planino razlita bajna luč, ki spremeni vso planino v čarobno pravljeno pokrajino. Vrhovi gora in nebo so krvavo rdeči, pobočja so vijolična, v dolinah pa leži temna modrina. Nekaj posebnega je gledati močnega, rogljatega kosmaticea, vdiraajočega se v vijolični sneg, do kosmatega trebuha. Kakor pred odhodom z doma, tako tudi tu postoji in ogleduje. Prav tako, kakor je željan videti koze, bi od pogledal prvega tekmeeca.

Modrina se dviga iz dolin in jarkov. Prej rdeče nebo potemni in že se pričnejo prižigati na modrem večernem nebu prve lučice, ki s posebno prijetnimi očki gledajo v zimsko pokrajino. Kaj bi hodil dalje nocejo, saj je prav tukaj prav pripravno prenočišče... Gamsi leže v snegu in zadremlje. Kaj tudi ne bi, saj ima v snegu dosti mehko posteljo, pred mrzgom pa ga varuje debel kožuh.

Ko se zdani, že spet pregleduje in posluša. Na sosednjem robu opazi tekmeeca, ki je prenočil prav tako, kakor on, in ga žene v planine ravno ista sila kakor njega. Bržčas se nekeje v bližini tudi koze? Med opazovanjem ga premoti lahki ropot. Pol stenami s katerih je zdrknil sneg, je nalahno zaropotalo. Odlrgal se je bil majhen plaz, čez prod pa drvita v divji gonji dve veliki črni kroglj. Le to je povod, da opazovalec pričeneta godrnjati, podobno mekečejo pri kozjem prsku domači kozli. Divja gonja, odhod gospodarja črede, ju vzpodbudi, da jo ubereta proti čredi na produ. V bližini črede pa že spet postaneta in obvohtata sledi.

Medtem se je že povrnil k čredi oni kozel, ki je bil poprej odgnal neprijetnega vsiljivca. Leže v pečino nad prodom, od koder ima najlepši razgled na čredo, ki ji je zaenkrat še gospodar. Ko pa potegne veter iz doline in mu naznani prihod dveh tekmecev, takrat skoči, kakor da ga je nekaj zbudilo. Dolga dlaka na hrbtu se mu najčeži, nato se požene v dolgih skokih proti prihajajočim. Takoj postanejo pozorne tudi ko-

ze z mladici. Dvajset rogljatih glav in glavice radovedno gleda in čaka, kaj bo. Pri čredi bojaželjni paša trenutno postane, nato pa nadaljuje usmerjeno pot se v daljših skokih. Mlajši tekmeec, ki menda letos prvi prihaja kot dostojen ženin na svatovanje, nekaj časa gleda preplašen. Ko pa spozna, da je paša, ki drvi od črede, usmerjen proti njemu, se okrene v nadi, da ga morda rešijo pred preganjalcem dolgi, hitri skoki.

Sneg se kadi, maje se ruše, iz snega dviga veje in jih otrasa. Divja gonja drvi proti planini. Le-to priliko izkoristi trtji, tisti, ki se je bil zadnji spomnil na svatbo. Kljub težki poti po debelem snegu navkreber je kmalu pri kozah. Tudi njemu se najčeži dolgo hrbtina dlaka, dvigne se v kratki kozji repek in že je med kozami. Izbral si je bil najlepšo, ženina željno nevestico.

Na svatbi mora biti ples, na gamsovi svatbi divji ples! — Sneg se zapraši, mladica, ki se zaveda, da velja gonja njej, skoči iz družbe stitih tet in od otročarije. Hajdi proč od črede, v bližnje čeri!

Kozel ji sledi v primerai razdalji; v čerch postaneta. Ko se vrne utrujeni paša k čredi, najprej leže, se malo odpočije od junaške borbe, nato pa prične čredo po svoji gamsovski navadi obkroževati. Čreda, ki se je bila med odsotnostjo gospodarja nekoli ko zrahljala, se stisne, ampak mlade nevestice ni več med zvestimi.

Tako je pri čredah in pri prvih naskokih. Tam, kjer so le posamezne koze in v bližini ni več kozlov, tamkaj je svatovanje mirnejše. O sv. Martinu so se pričeli zbirati, višek pa je bil v drugi polovici novembra. Proti sv. Miklavžu so že skoraj vsi kozli omagali, kajti med ženitovanjem pozabijo celo jesti. Od svatovanj se vračajo kumerni in lačni na stara domovja, kjer lenarijo čez zimo, pomlad in skoraj vse poletje, dokler jih spet na pokliče sv. Martin.

Toda marsikak bradač kaj drago plača zimsko veseljačenje. Drugeče previdni in tenkočutni kozli so med prskom skrajno nepredvidni in lahkomiselni. Vso pozornost posvečajo nevestam in ženinom, pozabijo celo na najbolj nevarnega zopernika, na človeka, ki kaj rad izkoristi njihovo brezumnje. Že zgodaj zjutraj, takrat ko navadno prihajajo kozli k čredam, sedi lovec v solnčnem robu in opazuje oddaleč z daljnogledom življenje na prodlah. Po več ur lahko presedi dobro zavarovan pred mrzom; saj ga neprestano kratkocasijsko prijetni prizori. Mimo njega pride marsikak dolgodlaki, rogljati svat. Če je pravi, mu velja krogla, če je še mlad, naj gre naprej.

Za spomin na lepe dni v planinah si izpuli "gamsar" iz gamsovega hrbta tisto svileno mehko dolgo dlako, ki se je najbolj ježila na gamsovi svatbi. Roglji na steni pa loven vedno pripovedujejo, kako lepo je v planinah.

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

247

Bila je krasna noč. Ladja je labno rezala valove in kapitan je bil prepričan, da je Angleži ne bodo opazili, dokler ne zadoni z nje prvi topovski strel.

Kapitan je namignil na bližajoči se spopad, rekoč:

- Veš, stari Mathieu, da smo mi francoski mornarji na glasu kot pravi kavalirji...
- No in?
- Torej, ker so ti gospodje prižgali luči...
- Ne moremo zaostajati za njimi, je-li kapitan!... Uljudnost zahteva uljudnost...
- In da odgovorimo na njihovo uljudnost, prižgemo tudi mi luči, — je dejal kapitan. In že je zapovedal streljati. V naslednjem hipu je zadonel prvi topovski strel.

Angleške mornarje je nepričakovani napad tako presenetil, da niso mogli takoj odgovoriti na izzivanje Francozov.

Šele čez nekaj časa sta zadonela z njihovih ladij dva topovska strela.

— Dobro merjeno! — je vzkliknil stari Mathieu, videč, kako je padla ena krogla blizu "Foudroyanta" v morje.

In brž je skočil k štirim topovom ter nameril enega na Angleže.

Počil je strel.

— Stavim, da sem zadel! — je vzkliknil kapitan.

— To boš videl, ko zasedemo njihovo ladjo, — je dejal kapitan.

In smeje je pripomnil:

— Upam, da si meril tako, da ladje nisi preveč poškodoval. To je dobra ladja in s francosko zastavo bi delala čast našemu brodogradu.

— Računam s tem, — je odgovoril stari Mathieu mirno.

Vitez de Vandrey je moral občudovati hladnokrvnost obeh mož, ki sta se tako mirno spuščali z eno ladjo v boj proti dvema dobro oboroženima angleškima ladjama.

Po njenem zgledu je sam s polnim zaupanjem pričakoval spopada.

In v tem pričakovanju se je obrnil k kapitanu, rekoč:

— Gospod kapitan, kakor veste, je pod mojim poveljstvom petindvajset mož.

— Vem...

— Četa vojakov, ki jo je pustil gegneral pod mojim poveljstvom, je od tega trenutka podrejena vam, ki vas priznam za svojega poveljničarja. Izvolite mi torej zapovedati, gospod kapitan, kaj naj storim, da bom mogel povedati vojakom, kaj se pričakuje od njih...

— Gromska strela! — je odgovoril kapitan. — od vaših vojakov pričakujem, da se bodo borili kakor levi... Imajo puške, naj jih torej junaško rabijo, čim se dovolj približamo Angležem... Ko pa pride do spopada na nož, naj vzamejo sablje, sekire, kopja... Takoj zapovem, naj bo vse to pripravljeno.

...Sicer pa, naj sežejo po vsem, kar se da v boju s pridom porabiti. Važno je, da pobijejo čim več sovražnikov.

In ves v ognju je kapitan zaključil:

— To bo boj za čast domovine, vitez, boj na življenje in smrt, in v tem boju je vsako orozje dobro; o tem se boste kmalu sami prepričali.

XXII.

In čez pol ure je priplul "Foudroyant" z napetimi jadrmi med angleški ladji, ki sta sprejeli s strelji iz vseh svojih topov.

Komaj so bile vse tri ladje na eni črti, je začelo od vseh strani pokati.

Pokale so muškete, vmes so pa grmeli topovski strelji.

Na francoski ladji je bil vsak na svojem mestu. Vitez je bil razdelil svoje vojake v dve četi, eno je postavil na desni bok, da bi obstreljevala prvo sovražno ladjo, druga naj bi pa z desne strani odgovarjala na ogenj z druge ladje.

Čim bolj so se ladje bližale druga drugi, tem srditejši je postajal boj.

Sovražni ladji sta hoteli stisniti "Foudroyanta" od obeh strani, da bi ga uničili z ognjem iz topov in mušket.

Toda Angleži so računali brez kapitana de Virelayja.

Kapitan je držal eno sovražno ladjo na primerni razdalji s štirimi topovi, obenem je pa pripravil vse, da bi mogel navaliti na drugo ladjo.

In tako, ko se je srdito napadena prva so-

vražna ladja unaknila na potrebno razdaljo, se je "Foudroyant" naglo obrnil in zavozil natančno proti drugi ladji. Presenečenje nad tem nepričakovanim preokretom je bilo na obeh ladjah tako veliko, da je "Foudroyant" že tik sovražne ladje, predno so prišli Angleži do sape.

V trenutku, ko bi bil moral "Foudroyant" zavoziti v sovražno ladjo, se je začelo kapitanovo povelje:

- Obrnite!
- Stari Mathieu je naglo okrenil krmilo, mornarji so pa popustili krmila.
- "In Foudroyant" je zavozil z bokom k angleški ladji.
- H kavljem! — je zadonelo kapitanovo povelje. In ni še dobro utihnil kapitanov glas, ko sta se obe ladji stresli, kar je pričalo, da so se kavlji zapicili v napadeno ladjo.
- Zdaj pa le po njih! Udri! — je zaklical kapitan.
- Naprej, vitez!... Za domovino in kralja!...

V naslednjem hipu se je začel klic krmarja, ki je bil prvi planil na krov sovražne ladje in začel mahati okrog sebe s široko mornariško sekuro.

— Na nje, fantje, naprej!... Nikomur ne prižanesite!

In že so planili mornarji z vojaki na krov sovražne ladje, kjer je imela sovražna posadka med tem dovolj časa, da se je pripravila na napad.

Prvi spopad je bil grozen, kajti nihče se ni hotel umakniti.

Nekaj časa so se videle samo glave in uniforme, pomešane med seboj tako, da ni bilo mogoče ločiti Francozov od Angležev.

Šele po drugem naskoku se je stena angleških mornarjev upognila.

Ta čas je bil Roger zbral svoje vojake in priskočil z njimi na pomoč mornarjem.

— Naprej!... naprej!... je kričal, vitez sabljo nad glavo.

Kar je njegova četa obstala.

Vojaki boja niso bili vajeni, sovražne muškete so se skiraj dotikale njihovih prs, pred seboj so videli same pobesnele, krvoželjne obraze. Vse to je vplivalo na nje tako, da so obstali.

Toda Roger je takoj opazil neodločnost svojih vojakov.

— Za menoj! — je zaklical, — za domovino in za kralja.

Ta glas je vzpodbudil omahljive vojake. Ponosno dvignjenih glav in plamtečih oči so planili proti mušketam in sekiram.

— Naprej! naprej! — je kričal Roger na ves glas.

Naenkrat je pa zagledal pred seboj sovražnega častnika. Bliškovito je nastavil le-ta vitezu pištolo na čelo.

Toda vitez ga je na vso moč udaril po roki, v kateri je držal pištolo. In že mu je prodrlo kratko sabljo prsa.

Dvajset oboroženih rok se je dvignilo proti vitezu in vse so hotele osvetiti častnikovo smrt.

Toda stari Mathieu je bil že opazil viteza pretečo nevarnost in brž mu je priskočil z mornarji na pomoč.

V naslednjem hipu se je pa strnilo vse v živo steno srdito borečih sovražnikov. Orožje je rožljalo, napadaleci so kričali, ranjeni stokali. Tu pa tam se je slišalo tudi pljuskanje vode. Trupla ubitih so padala čez krov. In morje jih je mirno požiralo.

(Dalje prihodnjič.)

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLENDAR

ZA LETO 1935

160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA, SLIK, POUKA IN NASVETOV JE VREDNO ZA VSAKEGA

50 CENTOV

Naročite ga danes.

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York, N. Y.

"GLAS NARODA" zopet pošiljamo v domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. Naročnina za stari kraj stane \$7. V Italijo lista ne pošiljamo.

GORA LEZE...

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIPREDIL: I. H.

53

13.

Zadnje dni marea je sneg v dolini toliko skopnel, da je bilo mogoče pričeti z delom na polju. Okoli pasu opasan s platinim predpasnikom, koraka Matej dan za dnevom od jutra do večera po zaozaranih razborih ter se je žito v Purčelerjevo zemljo.

Setev je umetnost. Marsikateri kmet postane star, ne da bi se je naučil. K temu je treba mirno in pazljivo roko, da vsakokrat zajema iz predpasnika pravo množino semena, ne preveč in ne premalo. In enakomerno mora vrženo seme pasti po razrahljanih krajih; ne preskopo, ker bi bila žetev prerевна, in ne prepogosto, ker so potem stebela preveč stisnjena in niso prazno klasje.

Matej je znal to umetnost. Pogosto so se kmetje po sosednjih njivah vstavljali in gledali mladega sejaleca. Kako mirno je zastavljal korak za korakom in kako lepo razdeljeno se je sipalo seme iz njegove roke.

Ko zopet pride enkrat do konec dolge njive, mu nek kmet prijazno priklama:

— Letos se bo pa smejal gospod Purčeler, ko bo poletel o gledoval svoja polja.

Matej napolni iz velike vreče, ki je stala na koncu njive, prazni predpasnik. Ali je teža žita vlekla njegove rame? Matej gre sključen. Njegovo telo se tudi več ne zravna, ko je bil njegov predpasnik zopet lažji in izpraznjen.

Dvojna skrb ga teži.

Še je bila Simneauerjeva zemlja napol pod snegom, toda zmuznjena zemlja se prične tajati, žuboreča snežnica izginja v vse špranje razoranega pobočja in natančno je mogel Matej slišati šumenje podzemskih potokov, katerih množina vode je rasla z vsakim solnce. Pred tremi dnevi, ko je šel Matej gori k svojim, je rekel oče:

— Ponoči sem čutil, ko se je tresla vsa hiša. Sedaj bo hrub zopet pričel!

— Nikar si ne delajte skrbi! V treh dneh sem s setvijo gotov in pridem, da zopet pomagam.

— Da, sin, hvala ti! Tak strah imam pred mladjo! Voda bi se pač morala dvigati v višino iz podzemskih votlin! Prej ne bomo imeli miru. Malo pohiti pri setvi!

— Za pravo setev je treba časa.

— Da! — Je res! Ali pa ne misliš, da potrebuješ več, kot tri dni?

— Ne, oče!

— Bogu čast in hvala!

Sedaj so pretekli trije dnevi in Matej se je žito na zadnji njivi. Ko je zvonilo poldne, gredo kmetje, ki so delali na drugih njivah, domov h kosilu. Matej pa ostane. Ako bi izgubil to uro, bi do večera ne mogel biti gotov s setvijo. Ko koraka po razborih zamišljen posluša padanje semena. Za koga bo iz tega semena zrastle klasje? Za koga bo žito dozorelo?

Da na to vprašanje ni našel nikakega odgovora, je bila druga skrb, ki ga je tiščala.

Celo zimo je delal, da se je sključil. Pa kaj je pomagalo? Res je šlo gospodarstvo svojo redno pot in dohodki so rasli z vsakim mesecem. Toda, kar je Matej s trudom postavil, je Purčeler s svojo lahkomiselnostjo zopet podr. Že po celi vasi so vedeli ljudje, kako kupčijo je napravil Purčeler v novembru: stara vknjižba je bila izbrisana, deset tisočakov je dobil na roko, sedaj pa teži njegovo posestvo vknjižba za osemdeset tisoč. In onih deset tisoč, od katerih je Čila odnesla prvih dvajset šilingov? Skoro polovica je šla za novega dirkača, ostanek je šel veselo skozi Purčelerjeve prste.

Ze od Pusta je bil zopet v stiskah, je od prekupeev je mal prodajeme in je skušal dobiti denar. Pri tem se je Purčelerjeva razburljivost tako zelo povišala, da Karolina in drugi ljudje pri hiši z njim niso mogli več izhajati. Kdor je opazoval to ženo, ga je moral pogled na ta izsušen obraz rezati v sree. Najhujši čas za njo je bil oni teden, ko je moral Purčeler z obvezano glavo ostati v sobi. Pri vežbanju je "Luf-tikus" kolesel s svojim učiteljem vrgel čez obcestno mejo v potok. Purčeler, kadar je šlo za njegovo sveto telo, je bil zelo mehkužne narave. Vsa hiša se je oddahnila, ko je mogel prvič iz hiše. Tudi Karolina je imela zopet mirnejše dneve; od jutra do večera ni bilo videti Purčelerja; seveda, kadar je prišel pozno v noči vinjen domov, je njegov jezni glas zbudil vsakega v hiši. Samo pri enem je bilo budenje odveč. Ta ni spal. In ko je mlada žena po neki taki noči zjutraj prišla na dvorišče, je opazil Matej na njenih sencih modrikasto liso.

Matej prebledi.

— Karolina! — Prvič je pozabil na običajno nazivanje. Nata pa vpraša: — Ali se vam je kaj pripetilo, gospa Purčeler?

Vroča rdečica šine čez njene žalostne poteze.

— Malo sem se udarila ob omaro, v temi.

Še, ko je govorila, se je obrnila in stopila v hišo.

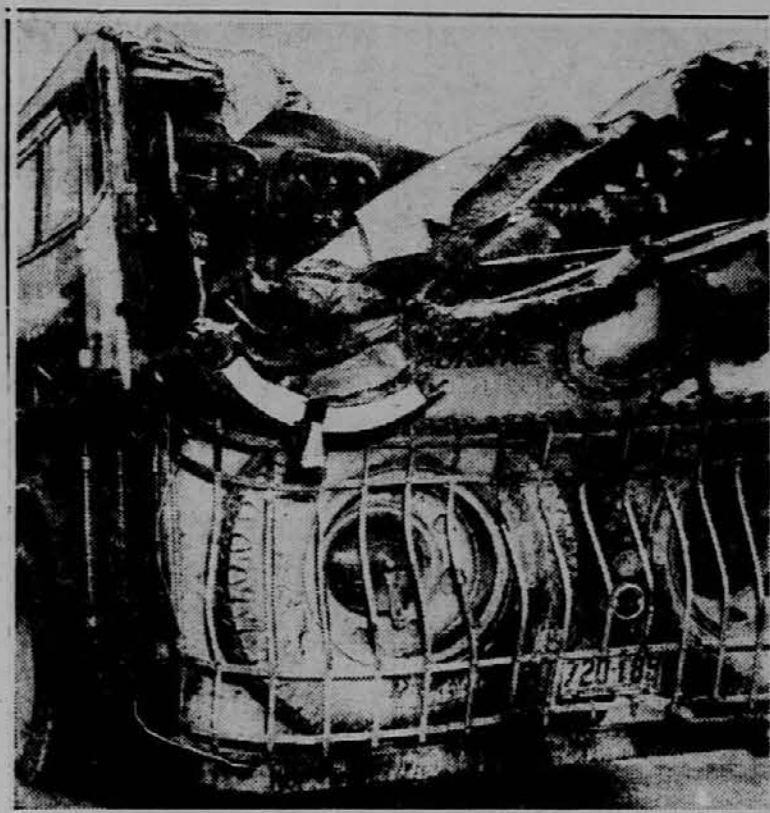
Čez nekaj dni je grdo znamenje izginilo. Toda, kadar je Matej pri delu mislil na Karolino, si njenega obraza ni mogel več drugače predstavljati, kot vedno z ono liso. Tako vidi tudi sedaj, ko koraka po razboru in se med sejanjem izprašuje: — Kaj bo ž njo in njenim otrokom? Kdaj bo prišlo, kar mora priti: Purčelerjev polom in razpad njegovega zavoženega posestva?

Od juga je pihal nežen dih čez gole, posejane njive, gorak in blagodejen. Matej ga čuti in pogleda navzgor, kot bi bil v veliki skrbi. Nebo je solnčno in modro. Ob robu bližnjega gozda poje kos, in med šumeče potoke, ki so tekli izpod drsečega hriba, so iz vasi odmevali udarci iz Žorževe kovačnice.

Solnce prične padati. Večer, len in brez vsakega vetra, blesteč v vseh barvah. Proti petim je bil Matej s setvijo gotov. Stojč na koncu njive, se odkrije in pritisne klobus na prsi: — Ljubi Bog, položi svoj blagoslov! — Nato pa dvigne vrečo s preostalim žitom na ramo in se napoti proti domu. Ko gre mimo neke meje, mu udari v nos prvi duh vijolice. Utrga majhne cvete, nekateri so bili še šopki in jih zatakne za trank na klobuku.

(Dalje prihodnjic.)

NESREČA POTNIŠKEGA BUSA

V bližini Minneapolis, Minn. je bus zadel ob drevo, ki je padlo na cesto. Dve osebi sta bili usmrčeni, tri pa ranjene.

PRAZNOVERJE V JUGOSLOVANSKIH VASEH

Spretno ga izkoriščajo razni sleparji. V okolici Bosanskega Broda je bilo te dni razkrito sleparstvo, ki je povzročilo veliko škodo praznovornemu kmetu Djukiču. Mož se je dolgo časa pravdal z nekim svojim sosedom in v strahu, da bi pravdo izgubil, se je zatekel k neki ciganki. Ciganka mu je obetala pomoč in zahtevala od njega večje vsote denarja za nabavo raznih čudodelnih sredstev. Najprej si je moral nabaviti čudovito travo, ki ji bo, skušana v čaj, omogočila, da bo spoznala vse

nakane Djukičevega nasprotnika. Za to čudovito travo je izdal praznovorni kmet lepe narjave. Naposled pa, je bilo trebalo veliko škodo praznovornemu kmetu Djukiču. Mož se je dolgo časa pravdal z nekim svojim sosedom in v strahu, da bi pravdo izgubil, se je zatekel k neki ciganki. Ciganka mu je obetala pomoč in zahtevala od njega večje vsote denarja za nabavo raznih čudodelnih sredstev. Najprej si je moral nabaviti čudovito travo, ki ji bo, skušana v čaj, omogočila, da bo spoznala vse

Ta GLOBUS

kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemljo. Na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemljepisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učeči se mladini. S tem globusom vam je pri rokah svet vzgoje in zabave.

KRASNO BARVAN TRPEŽNO IZDELAN

V premeru meri globus 6 inčev. — Visok je 10 inčev.

MODERN VZOREC

KRASEN PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA VSAK DOM

CENA S POŠTINNO VRED

\$2.50

ONI, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO ZA

"GLAS NARODA", OZIROMA SE NAROČE,

GA DOBE ZA —

\$1.75

"GLAS NARODA"

MED ČRNCI, KI DELAJO STRUP IN OGENJ

Dr. Kohl-Larsen popisuje doživljanje med črnici srednje Afrike.

S pomočjo tolmača je dal reči zamorskemu glavarju — "šungviču":

"Rad bi enkrat videl, kako pripravljate strup za pušice. Veš, da sem zdravnik in da zato poznam mnogo strupov. Lahko mi pokažeš, ne bom izdal vaše skrivnosti". Z debelo klobaso tobaka, ki ga "šungviča" ima tako rad, sem svoji prošnji dal večji poudarek.

"Rastlina raste več milj daleč v puščavi", je odgovoril.

"Saj se ne mudi, ne bomo še tako hitro odšli od vas. Prinesi mi cvetja in listov te rastline, kadar boš imel časa. Kadar boš pripravil strup, pa me poklič!"

Strup so kuhali zunaj taborišča Vatindigov. Večkrat sem gledal, kako ga "šungviča" pripravlja. Na dveh koreninah je stal velik lončen lonec, poln vode. V njem pa se je kuhala nevarni strup. V vodo je vrgel dve vrsti zelišč, ne samo eno. Cvet in liste ene rastline sem že odposlal domov, da jim doma določijo ime. Kuhani strup, nekaka črna testena snov, pa je dobro shranjen v moji steklenici. Pravijo, da zdrži dve leti, ne da bi izgubil svojo moč. Zato ni čuda, če sem svoje roke dobro ogledal, ali ni kje kake ranice, ko sem šel k ognju, kjer se je v glinastem kotlu kuhala črna strup. Čele štiri ure vre v loncu. Ko bi me oprasnile le kaka suha vejica, na kateri bi bilo kaj tega strupa, bi bilo dovolj, da bi napolnil lučko mojega življenja. Pri človeku gre to hitreje ko pri nilskem konju, katera ga umori ta strup še le čez 4 ure. Tudi črnici so previdno hodili okrog kotla.

"Ali zoper ta strup ni zdravila, če koga zadene strupena strelica?" sem vprašal. "Ne, veliki gospod, treba je umreti".

"Pri meni je zopet "šungviča". Na mizi v šoturu je skatljica vžigalice. Z njimi si prižgem pipo. On pa radovedno in začudeno opazuje. To je njem nerazumljivo. Naj mi on pove, kako Vatindigi delajo ogenj!"

Gre in se čez nekaj minut vrne. Prinese ozko desko in lahko paličico, s katero vrta. Z nožičem je zvrtil v deščico malo okroglo luknjico. Vanjo je zarezal še mal žleb nazven. Paličico, ki je nekaj sveder, vtakne v jamico in začne naglo vrteči. vmes pa včasih pljune v roke. V 15 minutah šine prva iskrice na tla. Zaman sem potem še sam poskušal. Nisem naredil ognja, kar je starega otročje veselilo. Ogenj delajo možje. Ženske in otroci so za to prešibki. Ogenj gori noč in dan. Če pa poide, ni nesreča; naredi si pač nov ogenj ali pa gre ponj v sosedovo koč.

"Odkod prihaja ogenj?" vprašam.

Pove mi, da jih njihova vera uči, da je ogenj postal ljudem solnčni bog. Njihova poganska vera je zelo preprosta. Razen solnčnega boga ne poznajo nobenega drugega božanstva. Preden gredo na lov, zakličejo proti vzhajajočemu solncu: "Solnce, nimamo mesa!" Pri tem pa nalajajo pljujejo proti solncu.

Svoje mrličje pokopavajo, zavite v živalske kože, blizu taborišča.

TETOVIRANE USTNICE

Neki sloviti pariški kosmetik se je vrnil z dolgega potovanja domov z "odrešilno" novico. Ženske si v bodoče ne bodo več barvale ustnic, temveč si jih bodo enostavno — tetovirale. Stvar bo sicer "malo bolela",

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

26. decembra: Deutschland v Hamburg

29. decembra: Ile de France v Havre

27. januarja: Aquitania v Cherbourg

3. januarja: Manhattan v Havre

4. januarja: Europa v Bremen

5. januarja: Lafayette v Havre

6. januarja: Rex v Genoa

9. januarja: Majestic v Cherbourg

11. januarja: Bremen v Bremen

12. januarja: Champlain v Havre

13. januarja: Vulcania v Trst

16. januarja: Washington v Havre

18. januarja: Olympic v Cherbourg

19. januarja: Ile de France v Havre

25. januarja: Conte di Savoia v Genoa

26. januarja: Lafayette v Havre

30. januarja: Manhattan v Havre

2. februarja: Champlain v Havre

6. februarja: Olympic v Cherbourg

9. februarja: Bremen v Bremen

12. februarja: Conte di Savoia v Genoa

14. februarja: Washington v Havre

15. februarja: Berengaria v Cherbourg

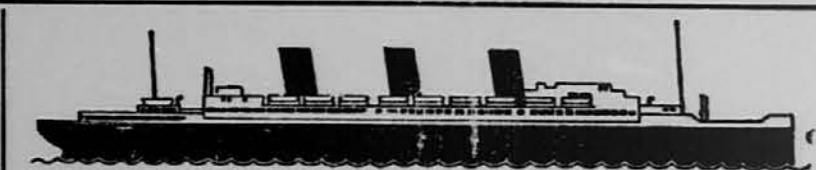
21. februarja: Sicilia v Trst

22. februarja: Europa v Bremen

23. februarja: Champlain v Havre

27. februarja: Manhattan v Havre

28. februarja: Rex v Genoa

ČE STE NAMENJENI V JUGOSLAVIJO

POTUJTE POPOLNOMA UDOBNO PREKO HAVRE NA OGROMNIH FRENCH LINE EKSPRESNIH PARNIKIH:

"ILE de FRANCE" "PARIS"

29 DEC. — 19. JAN. 9. MARCA — 30. MARCA

HITRA VOŽNJA — IZBORA POSTREŽBA — KRASNE KABINE V TRETJEM RAZREDU ZA DVE IN ŠTIRI OSEBE Svetovno slavna francoska kuhinja. — Brezplačno vino z obedi. VAŠA PRILJAGA POTUJE Z VAMI DO CILJA Za nadaljnja navodila in karte pišite na —

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU 216 West 18th St., New York City

LEO ZAKRAJSEK GENERAL TRAVEL SERVICE, Inc. 302 East 72nd St., New York City

French Line

kakor priznava kosmetik sam, ker je treba ustnice pač žgati, a zato bo imelo prednost: da bodo imele ustnice tisto obliko, ki jo bo moda proglasila za najlepšo, in da bo enkratna, ustnice ohranijo potem namreč za stalno svojo obliko.

Marsikomu bi se zdelo čudno, da bi veljale za civilizirane Evropeke 20. stol. navade, kakršne vladajo drugače samo še za redke divjakinje, ki stoje na civilizacijski stopnji kamene dobe, in eventualno še za — zločinke. Toda dejstvo je, da je kosmetikova ideja "vžgala", prve Parižanke s tetoviranimi ustnicami so se že pojavile na ulici in zbudile seveda senzacijo, baje je nova moda prodrla tudi že v London in drugod. A kakor je bilo pričakovati, ni ostalo samo pri ustnicah. Čemu bi se ne prenesla tetoviranje tudi na ostale dele

telesa. In res se je grofica Vandinovi pri zadnji premieri v Parizu pojavila z vtetovirano kaco na levem, razgaljenem ramenu, žena industriala Banqueta pa nosi na levi nogi vtetovirano — verigo. Kakšne možnosti se še prožijo! Kosmetiku seveda najboljšje kajti njegovi honorarji so — izredni, že zato ker je mož ta čas v Parizu še edini, ki se "razume na svez posej". Pa tudi tisti, ki se izogibajo prifrknjenih žensk, bodo imeli lepo priliko, saj jih bodo spoznali po znamenjih, vžganih jim v obraz in drugod.

ČITANJE V POSTELJI

Mnogi ljudje imajo razvado, da čitajo v postelji, posebno takšni, ki trpijo zavoljo nespečnosti. Ti ljudje večinoma sami priznavajo, da je takšno čitanje za glavo, roke in oči zelo neudobno, nevarna razsvetljava pa vpliva kvarno na vid. A tudi duh nima dobrega od čitanja v postelji.

Brezponembno čtivo pač lahko kdaj povede človeka do zaželjenega spanja, običajno pa je čtivo zanimivo in spanje samo zadržuje. Včasih vpliva celo tako močno, da deluje še v spanju dalje in povzroča nemirne sanje. A tudi v najboljšem primeru ima čitanje v utrujenem stanju malo pomena, ker mu duh ne sledi popolnoma. To opazimo posebno na tem, da se časih iz bralne omotice zbudimo k polni zavesti in moramo po več strani pogledati nazaj, da dobimo spet vodilno nit čtiva.

Iz teh in še mnogo drugih izkušenj je preočito, da je čitanje v postelji ne samo nepraktično, ampak tudi nezdravo.

Poziv!

Izdajanje lista je v svazi s velikimi stroški. Mnogo jih je, ki so radi slabih razmer tako prizadevi, da so nas naprosili, da jih počakamo, zato naj pa oni, katerim je mogoče, poravnajo naročnino točno

Uprava "G. N."